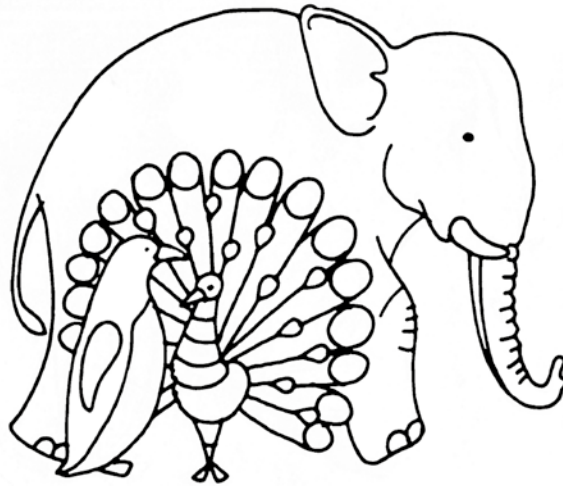

Zadanié 3. Dofùluj zdanié i na jegò spòdlim pòmaluje òbròzk.

Pierszi stoi czòrno-biòti, za nim je ò farwach: zelony, mòdri, lilewi i żòłti, na kùncu je szari z biòłima kłama.

Zadanié 4. Nalézë ùkrété słowa w diagramie i wépiszë je pò prawi starnie.

X	R	S	U	Ă	Ż	Ó	Ł	W	S	1. M _ _ _ _
Ô	T	I	G	R	I	S	D	V	O	2. T _ _ _ _
G	H	J	L	S	R	Q	L	É	A	3. L _ _
M	Y	S	Q	K	A	M	E	L	R	4. K _ _ _
B	Ô	I	B	L	F	U	C	E	J	5. H _ _ _ _ _ _
C	Q	Ł	X	Y	A	E	G	F	I	6. Ż _ _ _
X	H	I	P	Ò	P	Ò	T	A	M	7. É _ _ _ _ _
Z	S	R	Ô	A	R	F	G	N	Q	8. P _ _
T	L	E	W	Ż	A	Ă	Y	T	X	9. Ż _ _ _ _

Zadanié 5. Przeczëtòj pòwiòstkã z òbròzkama.

W sobòtã Lénka bëła w ZOO. Na samim zaczątkù òna ùdrzała .
 Zarò dali stojała wësokò . Midzë nima, w wòdze, sedzòł .
 Nòbarzi dzéwczã ùrzasto sã , chtëren bét baro wiòldzi. Jego drëch wëgrzëwòł sã
 na słuńcu. Z ptòchów nòpiãkniëszci bét , nòwiãszci ,
 a nôcekawszé . bëtë baro smiészne. i smaczno
 so spałë. Na samim kùncu wanodzi Lénka zaszła do i tam òddzãkòwa sã ze snòzim
 ògrodã zoologiczny

Karolĕna Czemplik

Ō pŏchŏdanim pŏzwŏw miesącŏw

Cĕle ùczbĕ

Ûczĕn:

- pŏznŏwŏ znacznĕk sŏwa miesiãc,
- pŏznŏwŏ etimologiã łacyńskich pŏzwŏw miesącŏw i historiã rzymiszczĕgŏ kalãdŏrza,
- pŏznŏwŏ historiã zjinaczeniŏw pŏzwŏw miesącŏw w pŏlsczim kalãdŏrzu,
- ùtrwaliwŏ wiãdzã tikajãcã sã pŏchŏdaniŏ kaszĕbskich pŏzwŏw miesącŏw,
- pŏznŏwŏ pŏzwĕ miesącŏw w jinĕch sŏwianińskich gwarach i jãzĕkach.

Metodĕ robŏtĕ

- robŏta z tekstã
- ùsŏdzaniĕ samŏstŏjny nadczidczĭ
- dofùlowaniĕ tŏflĕ
- dofùlowaniĕ pùstĕch placŏw w teksce
- czĕtaniĕ ze zrozumieniem
- diagram
- ùsŏdzaniĕ krŏtczi pisemny wĕpŏwiescĕ w fŏrmie plakatu

Fŏrmĕ robŏtĕ

- indywidualnŏ
- w pŏrach
- w karnach

Didakticznĕ pŏmŏce

- etimologiŏ sŏwa *miesiãc* (jak w cwiczĕnkù 1)
- fragment tekstu ō pŏdzĕlu rokù i pŏzwach miesącŏw kŏl stŏrozĕtnĕch Rzĕmianŏw na spŏdml rozdzĕlu zamieszczŏnĕgŏ w ksãzĕce *Gramatyka opisowa jĕzyka łacińskiegŏ* Jana Wikarjaka razã z tŏflã i tekstã z pùstima placama (jak w cwiczĕnkù 2)
- fragment sŏwarzowi definicji hasła *miesiãce* wedle ksãzĕczy *Encyklopedia staropolska ilustrowana* Z. Glogera razã z testã czĕtaniŏ ze zrozumieniem (jak w cwiczĕnkù 3)
- diagram razã z pùstima placama do dofùlowaniŏ (jak w cwiczĕnkù 4)
- kŏrta robŏtĕ dlŏ kŏzdzĕgŏ karna ùczniŏw (jak w cwiczĕnkù 5)

Bibliografŏ

Z. Gloger, *Encyklopedia staropolska ilustrowana*, t. III, Warszawa 1902, s. 213–215 (tekst przĭstãpny tĕż w elektro-

niczny wersji http://pl.wikisource.org/wiki/Encyklopedia_staropolska/Ca%C5%82o%C5%9B%C4%87/Tom_III). J. Wikarjak, *Gramatyka opisowa jĕzyka łacińskiegŏ*, Warszawa 2001, s. 156–157.

CYG ÛZBĚ

Cwiczĕnk 1

Przczĕtŏj fragment tekstu pŏchŏdajãcy z ksãzĕczy *Encyklopedia staropolska ilustrowana* Zygmunta Glogera, a pŏstãpno gwŏsnyma sŏwama napiszĕ, co ŏznŏczãto sŏwŏ *miesiãc* rĕchli, a co ŏznŏczŏ ŏno terŏczasno.

Sŏwŏ *miesiãc*, jakno pŏzwa ksãzĕca, bĕto ùzĕwŏnĕ przŏdĕ równo przez caŏi nŏród. Őd XVIII stalatĕgŏ zŏs je pŏzwã brĕkŏwŏnã przede wszĕtczim przez lud, bŏ w ksãzĕkŏwym jãzĕkù i w jãzĕkù wĕzszych spŏlĕznŏwĕch wiŏrtzŏw mŏnopol zwĕnĕgŏwŏt *ksiĕzyc*. Tuwŏ nŏt je nadczidnac, ŏe sŏwŏ *miesiãc* je w jãzĕkŏwi parlãce z *mierzaniem* czasu, a *ksiĕzyc* ze sŏwã *ksiãdz*, jacĕ w pŏlsczi mŏwie z czãdu Piastŏw znacĕto to, co dzysdnia mŏnarcha, panĕjãcy ksãzĕc. Taczim mŏnarchã, czĕlĕ ksãdzã na niebie, bĕto sŏuńce, a ksãzĕcã – miesiãc.

(Z. Gloger, *Encyklopedia staropolska ilustrowana*, t. III, Warszawa 1902, s. 215)

miesiãc –

Cwiczĕnk 2

Przczĕtŏj pŏniŏszĭ tekst tikajãcy sã pŏdzĕlu rokù i miesącŏw w czasach stŏrozĕtnĕch Rzĕmianŏw.

Rok dziĕlił sã na dwãnŏsce miesącŏw, chtĕrne miaĕ nŏslĕdnĕ pŏzwĕ: *Ianuarĭus*, *Februarius*, *Martĭus*, *Aprilis*, *Maius*, *Iunĭus*, *Iulĭus*, *Augustus*, *September*, *October*, *November*, *December*. Pierwŏszno pŏczãtk rokù wĕpŏdŏt na zymkù, pierszim miesiãcã bĕt strĕmiannĭk, z negŏ czasu ùchŏwatĕ sã wielnikŏwĕ pŏzwĕ miesącŏw (od wielnikŏw *septem*, *octo*, *novem*, *decem*), rŏwnak ŏd pŏtowĕ II stalatĕgŏ przed Christusã rok zaczinŏt sã 1 stĕcznika, w jaczim to dniu kŏnsulowie ŏbjĭmelĕ ùrzãd. *Quinctilis* dostŏt pŏzwã *Iulĭus* na tczã Juliusza Cezara, *Sextilis* pŏzwã *Augustus* na tczã cesarza Augusta.

(J. Wikarjak, *Gramatyka opisowa jĕzyka łacińskiegŏ*, Warszawa 2001, s. 156–157)

a) Na spòdlim przeczëtónégò tekstu dofùluj tòflã.

miesąc	Menis	pochôdanié pòzwë (etimologiô)
		bóg <i>Ianus</i>
		februum 'òbczëszczenié' (5 II swiãto boga Fauna)
		bóg <i>Mars</i>
		bòdżina <i>Aphrodita</i> (pròwdopòdobno)
		bòdżina <i>Maia</i>
		bòdżina <i>lunona</i>

b) Dofùluj pùsté place w tekscie.

W czasach stòrożetnëch Rzëmianów kalãdòrz zjinacziwòł sã Na samim zòczãtkù rok dérowòł sztëré miesãce i rozpòczinòł sã razã z nastanim Pòstãpno dodòwóné bëtë pòsobné miesãce, dzãka czemù wëdhtëżonò òstała długòsc dérowaniò rokù do dzesãc miesãcy. Cobë długòsc kalãdòrzowégò rokù bëta zgòdnò z długòscã dérowaniò stuńcowégò rokù, dodóné òstałë jesz miesãce, czëlë i

Cwicżenk 3

Prieczëtòj fragment definicji hasła *miesiące* zamieszczonégò w ksãżce *Encyklopedia staropolska ilustrowana* Zygmunta Glogera, a pòstãpno òdpòwiëdz na pëtania, nacéchòwùjącë przënòlëżną òdpòwiësc.

Miesãce. Pòdzél rokù na 12 miesãców przëszedł do Pòlsczi razã z chrzescyjaństwã; ni mómë niżòdnëch wiadów, jak rok bët dzélony kòl naju rëchli; domësliwac sã wòlno, że na òznaczenié jegò dzélów ùżëwóné bëtë pòzwë mni scësné, jak np.: *babie lato*, *przednówek* [czãd przed nowima zbiorama], *listopad*, *nazimek*, *pozimek* itp., òkróm czwircrocznëch, jak: *zima*, *wiosna*, *lato*, *jesieñ*. Rzimszi dwanòscepartowi pòdzél na miesãce i jich pòzwë ùstalëtë sã kòl naju na dładżë wieczi; w dokùmentach i w ògle w strzédnowiecznëch pismach, i to nié leno łacyńsczych, ùżëwóné bëtë kòl nas

łacyńsczé pòzwë, czasã përnã spòlsczoné; pòzwë te przedérowałë jaż do najich czasów, np. na Lëtwie, gdzie dzys jesz czãscy mòże ùczëc: *januarjus*, *februarjus*, *apryl*, *junjus*, *juljus*, *august*, *september*, *oktober*, *nowember*, *december*, nigle *styczeń*, *luty* itd. Òczëwidno *marzec* i *maj*, temù że na ògle nié òstałë zamienioné szczeropòlsczima pòzwama, brzëmiã tam tak samò: *marzec*, *maj*. *Lipiec* kòl dównëch Rzëmianów, jakno piãti pòsobicã miesãc w jich kalãdòrzu, zwòł sã nòprzódkã *Quintilis* i dopiërze òd miona Cezara òstòł òn nazwóny *Julius*. Zélnik, jakno miesãc szòsti, zwòł sã piërwòszno *Sextilis*, ale na tczã césarza Aùgusta, na wdòr wielnëch pòmëslnëch przëtròfków, jaczë w nym miesãcu mònarchã tegò pòtkalë, nazwóny òstòł przez rzimsczi senat òd jegò miona. *Sierpień* kòl Rzëmianów miòł piërwòszno dniów 30, cobë gò wiãc przërównac z *lipcem*, jacji mò dniów 31, dodóny òstòł *augustowi* 31., a zmniëszony òstòł *luty* ò dzëń 1, i taczi ùktòd pòòstòł donãdka. Nie wiémë richtich, gdzie i czedë kòl naju òstałë zastãpioné łacyńsczé pòzwë miesãców pòlsczima. Blòs to je gwës, że kalãdòrze z pòczãtkù XVI stalatégò, kòl łacyńsczych, pòdòwaja i pòlsczé, leno niewiele jinaczącë sã òd nëch, jaczich dzysò ùżiwómë. Rãkòpismienné pamiãtcki z mionama miesãców sygaja nié dali jak XIV stalatégò; sã w nich niechtërne pòzwë jiné òd dzysò przëjimniãtëch, abò téz na jiné miesãce przëniosłë; niechtërne przëchòwałë sã w gwarach. Òkróm tegò w nëchże gwarach wëtworkòzëto sã czilenòsce apartnëch nòzwësków miesãców.

(Z. Gloger, *Encyklopedia staropolska ilustrowana*, t. III, Warszawa 1902, s. 213)

- Skądka przësedł do Pòlscki pòdzél rokù na 12 miesąców:
 - Słowianie òd zòczàtkù pòstëgiwelë sã kalãdôrzã pòdzélonym na 12 miesąców i ni mùszelë przejmãc òd jinëch nôrodów nowégò pòdzélu rokù.
 - Pòdzél rokù na 12 miesąców më przejmniãlë bezpòstrzédno òd stòrożëtnëch Rzëmianów.
 - Razã z przëjmniãcym przez Pòlskã chrzescyjanstwa më przejmniãlë téż pòdzél rokù na 12 miesąców.
- Chtërne z pòdónëch niżi pòzwów miesąców òstałë przez Pòlòchów bezpòstrzédno spòlsczoné z łacyńszcégò jãzëka:
 - styczeń i maj.
 - marzec i maj.
 - marzec i wrzesień.
- W jaczim stalatim zastãpióné òstałë łacyńszcë pòzwë miesąców pòlsczima?
 - w XVI stalatim
 - w XIV stalatim
 - nie je wiedzec

Cwiczënk 4

- a) Dobiérzta sã w pòrë. Nalezëta w diagramie kaszëbszcë pòzwë miesąców.

L	O	S	T	R	Ě	M	I	A	N	N	I	K	M	S	F
Ě	Y	G	Ò	D	N	I	K	Y	G	T	P	A	R	É	B
P	U	M	N	R	T	R	U	R	U	J	A	N	R	W	Z
I	W	Ô	M	L	C	Z	E	R	W	I	Ń	C	O	N	É
Ń	K	J	M	Ł	Ż	Ě	K	W	I	A	T	R	I	I	L
C	J	E	Y	U	M	R	L	O	P	U	P	L	N	K	N
S	T	Ě	C	Z	N	I	K	G	S	M	Û	T	A	N	I
D	D	J	G	R	O	M	I	C	Z	N	I	K	F	J	K

- b) Wpiszëta nalazłë pòzwë miesąców zgòdno z jich pòsobicã w kalãdôrzu w spisënkù z numrama, a pòstãpno przëpasujã do nich pasowné wëdòlmaczenié abò synonimicznã pòzwã ze spisëнку z lëtrama.
-
 -
 -
 -
 -
 -
 -
 -
 -
 -
 -
 -
- f) òd swiãta Matczy Bòsczi Gromicznij
 g) kwitnã lëpë
 h) òd swiãta Matczy Bòsczi Zëlnej
 i) seje sã zbòża
 j) ùmajoné / ùkwieconé łãczy i pòla
 k) zetnik
 l) łże, mani kwiatóm, że je ju zymk

Òdpòwiescë:

1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12.

Cwiczënk 5

Dobiérzta sã w sztërë karna. DlŌ kòzdégò karna przërëchtowónŌ je kŌrta robŌtë, na chtërny nachŌdajã sã stŌropòlsczë i gwarowé pòzwë miesąców òprŌcowóné przez Jana Karłowicza a wëdòlmaczenié pòchŌdaniŌ pòzwów wëbrŌnëch miesąców. Zadanim karnŌw je przërëchtowanié plakatu, na jaczim mdã nôslëdnë infŌrmacje:

- swiãtojańszci, òd sw. Jana
- brzadownik, brzŌd
- Gòdë, Bòżë Narodzenié
- lëstopadnik, spŌdajã lëstë
- marc, plëną strëdżi z roztopionégò lodu
- etimŌlogiŌ pòzwë trzech wëbrŌnëch miesąców
- skrŌconé przedstawiënié wiadłŌw Ō tim, jak òprŌcowóné pòzwë miesąców wëzdrzã w jinëch słowiańszczi jãzëkach

Ćwiczenie 5 – krótka robota

Karno I 1) Styczeń: staropolski Tyczeń, nazewómé téż Lutym (XIV stulaté). – Gwarowi: Godnik (Pódhalé). 2) Luty: staropolski Strapacz, czelé strzapiący, scénający żłodzą (XIV stulaté). Styczeń (XV stulaté). – Gwarowi: Gromicznik (Pódhalé, Kaszëbë). Mięso-pustnik (Pódhalé). 3) Marzec bez zmianów. Stycznia pözwa bëta òbjósniônô rozmajito i nôbarzi szlachùjącé za prôwdą wëdôlmaczenié pòdòt Miklosich (w rozprawie „Die slavischen Monatsnamen”, 1867), zblëżając ją ze słowami student i studentka, a téż ze stôrobùgarską pözwą gòdnika student, serbską lëstopadnika student itd. Tak tej styczeń òznôczôłbë miesiąc zëmny, stëdzący. Sześć świętnik nie pòchòdò òd „szesc swiätów”, jakbë pozornie sã zdòwało, ale je przerobieniem słowa wszechświętnik, òznôczającégò miesiąc, w chtërnym przëpòdò dzén wszëtczich swiätëch; Słoweńcë szlachòwno nazëwają lëstopadnik vseswëščakiem. Drägò je wëjasnic pözwe Strapacz, pòtikóné w dwóch räkòpisach z XIV i XV stulatégò w pòstacé Strompacz i Sthronpacz (gromicznik), w jiny m räkòpisu z tegò czasu Stoiatschen, mający mòże związek z robòtą wëkòñëwóną przë żniwie stojący „na pòstacé”, òd chtërnij przodzònka zwie sã „postatnica” abò „postacianka”. (Z. Gloger, Encyklopedia staropolska ilustrowana, t. III, Warszawa 1902, s. 213–215)	Karno II 4) Łżekwiat: staropolski Łżykwiat abò Kwiecień (XIV stulaté). Gwarowi: Łudzkiwiat abò Łżekwiat (Kaszëbë). 5) Maj – Gwarowi: Mały maj (Zakòpóné). 6) Czerwiec: staropolski Ugornik abò Zok (XIV stulaté). Czerwien (XV stulaté). Lipiec (XVI stulaté). – Gwarowi: Wielgi maj (Zakòpóné). Łżykwiatem nié leno kòl naju nazewóny bët zmienny a còlemało zëmny łżekwiat: pözwa łżukwiet na òkresienié strëmiannika brëkòwelé stòri Bùłgarowie, a w Serbii donëchczas znóné sã pözwe strëmiannika ożujak abò lażak; jak naju zawòdzył łżekwiat, tak pòlniowëch Stówiön manij nòdzejã strëmiannik. Wszëtczë ne pözwe pòchòdają òd òsnowé łg-, skądka najé łg a c, dówné téż = kłamstwo itd. Zok w räkòpisu z XIV stulatégò òznôczò czerwińc. Më mielëbë jiwier, cobë wëjasnic nã pözwa, czëjbë nié stôrobùgarsci izokw = czerwińc, słowò, òznôczającé prawie skòczkã; tak tej zok je „skòczkòwim” miesiącã. (Z. Gloger, Encyklopedia staropolska ilustrowana, t. III, Warszawa 1902, s. 213–215)
Karno III 7) Lipiec: staropolski Lipień (XV stulaté). Czerwiec (XVI stulaté). – Gwarowi: Świętojański (Zakòpóné), Lipnik (Jawòrze na Szlaskù). 8) Sierpień: staropolski Sirpień abò Czerwien (XIV stulaté). Sirpień abò Stojaczka (XV stulaté). – Gwarowi: Jakòbski (Pódhalé). 9) Wrzesień: staropolski Stojęczen (Stoyatschen XIV do XV stulatégò). Październik abò Wrzesień (XV stulaté). Jesiennik (XVI stulaté). Pajęcznik (XV stulaté). – Gwarowi: Michalski (Pódhalé). Świętomichalski (Kaszëbë). Bartłomiejski (Pódhalé). Maik (wies Òskrzysyńce). Jesiennik pòwtòrzò sã w słoweńsczi pözwie sëwnika Jesenik, a Winnik w słoweńsczim mionie rujana Vinotok. Jak kòl naju Michalski, Bartłomiejski itd. òd swiätëch sã nazewò, tak téż kòl jinëch Stówiön nachòdómë Jakobešček (lëpińc) kòl Stowëńców, Mandalenski (lëpińc) kòl Chòrwatów, Mërcynski (lëstopadnik) i Michalski (sëwnik) kòl Górnëch Łuzëczanów itp. i pözwe zëlnika Stoyaczka (XV stulaté), w jiny m räkòpisu z tegò czasu Stoiatschen, mający mòże związek z robòtą wëkòñëwóną przë żniwie stojący „na pòstacé”, òd chtërnij przodzònka zwie sã „postatnica” abò „postacianka”. (Z. Gloger, Encyklopedia staropolska ilustrowana, t. III, Warszawa 1902, s. 213–215)	Karno IV 10) Październik: staropolski Winnik (XVI stulaté). Listopad (XIV – XV stulaté). Wrzesień (XV stulaté). – Gwarowi: Michalskie (Zakòpóné). Pościernik, Kosień (Dobrzyńszcë). 11) Listopad: staropolski Grudzień (XIV stulaté). Październik (XIV – XV stulaté). Wrzesień (XV stulaté). Pajęcznik (XV stulaté). – Gwarowi: Sześć świętnik (Żëwiecczëzna), Listopadnik (Słowòrz Mrągòwiusza). 12) Grudzień: staropolski Proschylen (XIV stulaté). – Gwarowi: Gòdnik (Kaszëbë). Jandwent abò Jandwient (Pódhalé). Jandwientowy (Zakòpóné). Pościernik je lëdowim wariantã słowa październik, przëstosowónym do ścierni. Proschylen mò pòkrewné miona w czile słowiańsczych jãzëkach; pò stôrobùgarskù prosinac = stëcznik, pò słoweńskù i pò czeskù prosinac, pò serbskù prosinac. Pözwa pòchòdò òd sijac = jasnica; słowò to, jak téż wiele jãzëkòwëch stòrozëtnosców pòlsczych, ùchòwało sã w kaszëbszczim sejac = cepta bûchac, chòtpac. Pözwa pòdòwómë tak, jak je zapisónò w räkòpisu z XIV stulatégò; mòzlwëw, że brzëmiata prosijen; òznôczają zòs kòl naju gòdnik, a kòl jinëch Stówiön stëcznik, miesiąc, czedë słuce përnã jasnij swiećëc zacznò. Gwarowi naj godnik mò paralelã w chòrwacczim miesãcu bożicnim, chtërnégò pözwa pòchòdò òd bożic = Gòdë, Bòżë Narodzenié, jak godnik òd gody, ù lëdu = Gòdë, Bòżë Narodzenié. (Z. Gloger, Encyklopedia staropolska ilustrowana, t. III, Warszawa 1902, s. 213–215)

Odpowiedź:

Ćwiczenie 2

- a) stëcznik – Ianuarius, gromicznik – Februarius, strëmiannik – Martius, łżekwiat – Aprilis, mój – Maius, czerwińc – Iunius, lëpińc – Iulius – Iulius Caesar, dówni Quinctilis (quinque – 5), zëlnik – Augustus – Octavianus Augustus, dówni Sextilis (sex – 6), sëwnik – September – septem (7), rujan – October – octo (8), lëstopadnik (smùtan) – November – novem (9), gòdnik – December – decem (10)
- b) wiele razy (wielerazowò), strëmiannika, szesc, dwa, stëcznik, gromicznik

Ćwiczenie 3

1c, 2b, 3c

Ćwiczenie 4

a)

L	O	S	T	R	È	M	I	A	N	N	I	K	M	S	F
È	Y	G	Ò	D	N	I	K	Y	G	T	P	A	R	È	B
P	U	M	N	R	T	R	U	R	U	J	A	N	R	W	Z
I	W	Ò	M	L	C	Z	E	R	W	I	Ń	C	O	N	È
N	K	J	M	Ł	Ż	È	K	W	I	A	T	R	I	I	L
C	J	E	Y	U	M	R	L	O	P	U	P	L	N	K	N
S	T	È	C	Z	N	I	K	G	S	M	Ù	T	A	N	I
D	D	J	G	R	O	M	I	C	Z	N	I	K	F	J	K

- b) 1. stëcznik, 2. gromicznik, 3. strëmiannik, 4. łżekwiat, 5. mój, 6. czerwińc, 7. lëpińc, 8. zëlnik, 9. sëwnik, 10. rujan, 11. smùtan, 12. gòdnik

1k, 2f, 3e, 4l, 5j, 6a, 7g, 8h, 9i, 10b, 11d, 12c

Tłómaczëta: Hana Makùròt

